

d á n o — i pohledávka spořitelny 42.000 K i žadatelčina pohledávka 2000 K, oboje podle rozvrhového usnesení ze dne 26. ledna 1918. Z tohoto knihovního stavu plyne, že v době, kdy byl náhradní nárok pro pohledávku žadatelky ustálen, simultanní hypotéky již tu nebylo, že tu tedy nebylo nejpodstatnějšího předpokladu náhradního nároku, totiž hypotéky simultanní. A dále z toho plyne, že dnes, pokud se týče v době podání knihovního návrhu, vklad náhradního nároku v pořadí pohledávky, již neexistující, je nemožný a neproveditelný, čehož knihovní soud dle § 94 čís. 1 knih. zák. dbáti má sám od sebe. Nesejde na tom, zdali výmaz pohledávky té hledíc k předpisům Šu 94 čís. 2 knih. zák., k možnosti opětne dražby a k předpisu Šu 237, odstavec třetí, ex. ř. měl nebo neměl býti povolen, poněvadž směrodatným jest jediné nynější stav knihovní. Bylo by nyní zajisté neoprávněným vsazením do majetkové sféry stěžovatelů, kdyby v pořadí zástavního práva, již neexistujícího, měl býti vkládán výsledek řízení, na němž stěžovatelé dle § 209 ex. ř. neměli účastenství, tudíž ani možnosti a prostředků obrany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Rekursní soud posoudil věc správně; stanovisko právní, zaujaté v dovolacím rekursu, jest mylné. Ve čtvrtém odstavci Šu 222 ex. ř. se předpokládá, že pohledávka uspokojeného věřitele vázne na nemovitostech, jež mají se státi hypotekou pro náhradní nárok věřitele zadnějšího. Pakliže v době rozvrhu tržové ceny simultanní právo zástavní za onu pohledávku uspokojeného věřitele již nevázne na těchto nemovitostech, nelze vyhověti žádosti za vklad práva zástavního na ně za náhradní nárok zadnějšího věřitele v pořadí oné pohledávky, neboť není zde již zákonné podmínky pro tento vklad, totiž hypotekárního práva zástavního za pohledávku předcházejícího uspokojeného věřitele. Totéž platiti musí také v případě, kde, jako zde, právo zástavní, simultánně váznuvší, bylo vymazáno teprve později, ale přece dříve, než podána byla u soudu exekučního, který zároveň jest soudem knihovním, žádost za vklad práva zástavního za náhradní nárok v pořadí hypotekární pohledávky již vymazané, neboť není zde již knihovního základu pro žádaný vklad a tedy nedostává se podmínky § 93 a odstavce čís. 1 § 94 knih. zák. pro povolení vkladu tohoto. Dle knihovního stavu a na základě předložených listin bylo by ovšem možno, povolit vklad práva zástavního za náhradní pohledávku stěžovatelky na nemovitosti, uvedené v její knihovní žádosti, ale nikoli v pořadí vymazaného práva zástavního, nýbrž v běžném knihovním pořadí jako nový zápis. Za takový vklad však stěžovatelka nežádala, pročez povolení jeho bylo by v odporu s ustanovením § 96 knih. zák.

Čís. 505.

Vyjímajíc případ § 104 j. n. není závady, by žalobce za jednání o námitce nepřislušnosti neopřel příslušnost soudu o jiný důvod, než který uplatňoval v žalobě.

Pro sudiště § 99 j. n. stačí, byl-li majetek žalovaného v obvodu dovolávaného soudu v čase, kdy podána byla žaloba.

(Rozh. ze dne 4. května 1920, R I 265/20.)

Žalobce podal dne 16. října 1919 u tuzemského soudu žalobu na žalovaného, bydlícího v Darmstadtu v Německu, a opíral příslušnost dovolávaného soudu o § 67 j. n. Námitce nepříslušnosti soudu první stolice nevyhověl. **Důvody:** Přisvědčiti jest žalované straně v tom, že příslušnost tohoto soudu pro tuto rozepři v ustanovení § 67 j. n., na něž žalobce se odvolává, odůvodněna není. Jestliť přípisem policejního úřadu v Darmstadtu zjištěno, že žalovaný má a v době podání žaloby měl své řádné bydliště v Darmstadtu a sice již od 6. srpna 1919. Naproti tomu jest odůvodněna příslušnost soudu tohoto dle § 99 j. n., ježto přípisem pensijního spolku Škodových závodů a Živnostenské banky v Plzni jest prokázáno, že žalovaný měl v době podání žaloby u jmenovaného pensijního spolku pohledávku 2994 K 51 h, která dne 15. října 1919 Živnostenskou bankou v Plzni na Deutsche Bank v Berlíně byla poukázána. Nevadí, že tato skutečnost pro příslušnost soudu nebyla uplatňována již v žalobě a že příslušnost zdejší naopak byla odvozována z jiného nesprávného důvodu, neboť není předpisu, který by odůvodňoval náhled, že by tím žalobce byl pozbyl práva dovolávati se nyní dodatečně příslušnosti zdejší z tohoto správného důvodu. Ovšem mohla by okolnost, že žalobce správného důvodu příslušnosti hned v žalobě neuvedl (§ 41 j. n.), míti za podmínek § 45 a 48 c. ř. s. vliv na přisouzení útrat. Rekursní soud vyhověl námitce nepříslušnosti soudu a žalobu odmítl. **Důvody:** Soud má dle § 41 j. n. v občanských rozepřích z úřední povinnosti zkoušeti svou příslušnost na základě údajů žalobcových, leč by soudu bylo známo, že jsou nesprávné. Žalovaní dle žaloby mají řádné své bydliště v Darmstadtu, pročez ustanovení § 67 j. n. nemá tu místa a jest tudíž bez významu, že žalovaní měli své poslední bydliště v tuzemsku, v Plzni; zvláštním soudem pro žalobní nárok dle údajů žaloby krajský soud v Plzni rovněž nebyl a měl též proto žalobu odmítnouti sám od sebe pro nepříslušnost, aniž by ustanovil první rok. Chtěl-li žalobce pro příslušnost soudu se dovolávati ustanovení § 99 j. n., mělo se tak státi již v žalobě; pozdější uplatňování důvodu příslušnosti, v žalobě neuvedeného, přičilo by se ustanovení § 41 j. n.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Ve věcech sporných jest zkoušeti příslušnost soudu na podkladě údajů žaloby. Soudu i žalované straně má býti poskytnuta možnost, by zaujaly stanovisko k údajům žaloby, příslušnost odůvodňujícími. Na podkladě žalobních udání rozhodne soud, zda jest příslušným a žalovaný, chce-li namítati nepříslušnost, učiní tak při prvním roku, po případě dříve, než se pustil v jednání o věci (§§ 239, 240, 441 c. ř. s.). Stalo-li se tak, jak jest tomu tuto, není pak žádné závady uplatňovati v jednání o námitce nepříslušnosti soudu z důvodu v žalobě uvedeného i jiný důvod příslušnosti než ten, jenž byl uplatněn v žalobě. To plyne již z předpisu § 179

c. ř. s., nařizujícího soustředění a využití látky z důvodu procesní hospodárnosti, dle něhož může strana až do konce ústního jednání přednésti nová skutková tvrzení změny žalobní prosby nezpůsobující. Rozšířením uplatňovaného důvodu příslušnosti soudu právní základ žaloby ani její prosba se nemění a žalované straně nic nevadí, aby při jednání o vznesené námitce nenapadla také nově uplatněný důvod příslušnosti dovolaného soudu. Výjimku ovšem tvoří příslušnost dle § 104 j. n., o kterou by žalobce ovšem žalobu dodatečně opřít nemohl, ježto jest úmluvu, příslušnost odůvodňující, předložiti již v žalobě. Právem tedy řešil prvý soud otázku příslušnosti dle § 99 j. n. Příslušnost ta jest tu skutečně dána, jak prvý soud případně odůvodnil. Jest totiž, jak shora již řečeno, při zkoumání příslušnosti rozhodný stav v době podání žaloby. Žaloba podána byla dne 16. října 1919. Třeba pensijní spolek Škodových závodů, u něhož, jak první soud zjistil, měl žalovaný pohledávky 2994 K 51 h, požádal už dne 15. října 1919 Živnostenskou banku v Plzni, aby poukázala zaň na Deutsche Bank v Berlíně k výplatě pro žalovaného uvedenou částku, nalézala se tato pohledávka jako součást majetku žalovaného, i kdyby se byl stal poukaz ten k žádosti, tedy se souhlasem jeho, podle druhého odstavce §u 99 j. n. až do dne 21. října 1919 v místě, kde sídlil poddlužník, tedy v Plzni, poněvadž Živnostenská banka až 21. října 1919 částku zmíněnou firmě Deutsche Bank v Berlíně poukázala a tak pohledávka žalovaného vyrovnání došla. Byla tudíž příslušnost dovolaného soudu v čas podání žaloby dle § 99 j. n. založena a poněvadž vedle § 29 j. n. jen tento čas rozhoduje, zůstává na příslušnost soudu jednou již založenou bez vlivu, změnil-li se později i tento stav majetku tím, že zmíněná pohledávka později byla zaplacená, takže v čase rozhodování o námitce v obvodu dovolaného soudu se nenalézala.

Čís. 506.

Zákazem novot není vyloučeno, by v rekursu nebylo poukázáno ke skutečnostem obecně známým (státní převrat) a k předpisům zákonným.

Ustanovení § 82, odstavec prvý, a § 83, odstavec třetí, druhá věta ex. ř., vztahují se též na exekuční tituly, zřízené před státním převratem v území, jež v době vzniku exekučního titulu patřilo do obvodu bývalých království a zemí na říšské radě zastoupených, po státním převratu nebylo však přivtěleno do státní oblasti československé republiky.

(Rozh. ze dne 4. května 1920, R I 274/20.)

Okresní soud v Plzni povolil v lednu 1920 exekuci na základě notářského spisu ze dne 2. dubna 1908 sepsaného v Černovicích v Bukovině. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: K povolení navrhované exekuce na základě spisů a listin, které, nenáležejíce k exekučním titulům, v § 2 ex. ř. uvedeným, byly mimo obvod platnosti exekučního řádu vyhotoveny a jsou podle tam platících zákonných ustanovení k exekuci způsobilé (§ 79 ex. ř.), jest dle odstavce prvního §u 82 ex. ř. příslušným soudní dvůr první stolice, v jehož obvodu jest okresní soud, naznačený v § 4 čís. 6 ex. ř. Byl a jest tudíž k povolení exekuce na základě notářského spisu ze dne 2. dubna 1908, sepsaného v Černovi-